

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att det ska göras en översyn av kunskapsläget inom den somatiska vården om människor som utsatts för tortyr, samt utreda förutsättningarna för att utveckla en integrerad somatisk och psykiatrisk vård.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsstyrelsens motivering

Flera av de flyktingar som kommer till Sverige har skador efter tortyr. Röda Korset uppskattar att det finns omkring 100 000 människor i Sverige som utsatts för någon form av tortyr. Flera av de tortyrmetoder som används lämnar inga tydliga spår. Det är ett dolt lidande. Många av de personer som utsatts för tortyr upptäcks därför inte av vården. I Stockholms län påbörjar 500 personer, som utsatts för tortyr, behandling varje år. Vanliga besvär är smärta, sömnstörningar, koncentrationssvårigheter, ångest och otrygghetskänsla.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomför för närvarande en översyn av utbudet av specialiserad smärtvård och smärtrehabilitering. I översynen ingår att kartlägga utbudet av smärtvård för personer som utsatts för tortyr. Syftet med översynen är att få en samlad bild av det nuvarande vårdutbudet och ett underlag för kommande beställningar av vård. Under översynsarbetet kommer förvaltningen att samla in erfarenheter från den modell som utvecklats i Köpenhamn med en integrerad psykiatrisk och somatisk vård för flyktingar.

I den pågående översynen kommer Hälso- och sjukvårdsförvaltningen även att utreda möjligheterna om kunskap om smärta efter tortyrskador kan ingå i VISS och de allmänna riktlinjer som finns för behandling av smärta. VISS är en del av SLL-webbplats och innehåller omkring 200 handläggningsprogram som stöd för vårdinsatser. Det finns även länkar till regionala och nationella vårdprogram. Förvaltningen kommer också att utreda om en utbildning för personal vid husläkarmottagningar kan tas fram gällande vård av tortyrskadade.

Stockholms läns landsting har avtal med två vårdgivare som ger specialiserad psykiatrisk vård till personer som utsatts för tortyr och/eller har svåra krigstrauman. Det är Kris- och traumacentrum Sverige AB och Röda korsets Center för torterade flyktingar. Avtalen med dessa vårdgivare ställer även krav på samverkan genom kunskapsförmedling, utbildning, handledning och konsultationer till i första hand allmänpsykiatri och husläkarmottagningar.

När nuvarande avtal går ut är det viktigt att pröva om en integrerad somatisk och psykiatrisk vård för tortyrskadade kan införas. Då finns även resultat av den pågående översynen tillgängligt. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade i mars 2012 att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att utreda om vårdval kan införas för vård av tortyrskadade.

De hälsokommunikatörer som finns inom landstinget arbetar på flyktingarnas eget språk och fångar upp de behov av sjukvård som finns bland de flyktingar de träffar. Hälsokommunikatörerna har även kunskap om tortyrskador och kan vara en länk till vården för personer som utsatts för tortyr.

Röda Korsets Center och Smärtkliniken Capio S:t Görän bedriver sedan några år ett samarbetsprojekt som syftar till att integrera specialiserade psykiatriska behandlingsinsatser med den somatiska vården för tortyrskadade med kroppslig smärta. Smärtkliniken har även ett uppdrag ge vård i form av smärtrehabilitering genom ett multiprofessionellt team. Vården är till för personer som utsatts för tortyr. Det finns även ett utbud av vård- och konsultationsinsatser inom det psykiatriska vårdområdet där även somatiska specialister ingår.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens ojusterade protokollsutdrag från sammanträde den 28 augusti 2012 § 146. Muntlig reservation anfördes av MP-ledamöterna och tjänstgörande V-ersättaren. Protokollet justeras den 11 september 2012
 2. Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 juni 2012
 3. Motion 2011:45
 4. Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 22 maj 2012
 5. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 18 april 2012
- Ärendet har behandlats av programberedning för folkhälsa och psykiatri den 21 maj 2012, biläggs inte här

Datum för justering: 2012-09-11
Datum för anslag: 2012-09-12

§ 146

Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr
LS 1112-1623

Landstingsrådsberedningens skrivelse den 15 augusti 2012 med hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande den 22 maj 2012 och landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 juni 2012.

Följande yrkanden framfördes

dels bifall till landstingsrådsberedningens förslag
dels av MP-ledamöterna och tjänstgörande V-ersättaren om bifall till motionen.

Ordföranden ställde propositioner om bifall till dessa yrkanden och fann att styrelsen antagit landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen beslutade således föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad enligt landstingsrådsberedningens förslag.

MP-ledamöterna och tjänstgörande V-ersättaren anförde *reservation* mot landstingsstyrelsens beslut till förmån för sitt förslag.

Vid protokollet

Anna-Britt Weiss

Exp till:

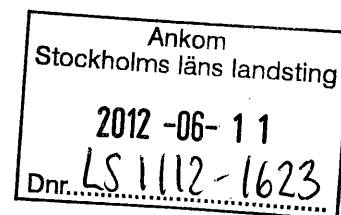
Landstingsfullmäktige
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Landstingsdirektören

Landstingsstyrelsens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-06-07

LS 1112-1623

Landstingsstyrelsen

Rödel IV

Yttrande över motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr

Ärendebeskrivning

I motionen föreslås landstingsfullmäktige besluta att det ska göras en översyn av kunskapsläget inom den somatiska vården om människor som utsatts för tortyr, samt utreda förutsättningarna för att utveckla en integrerad somatisk och psykiatrisk vård.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 juni 2012
 Motion 2011:45
 Hälsa- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 22 maj 2012
 Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 18 april 2012

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta
 att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

I motionen föreslås landstingsfullmäktige besluta att se över hur människor som utsatts för tortyr tas emot inom vården i Stockholms län samt granska om det finns lärdomar att hämta i Danmark. Enligt motionärerna är tortyroffer märkligt osynliggjorda och är därför i huvudsak hänvisade till den vanliga somatiska vården med låg eller ingen kunskap om somatiska skador som uppkommit av tortyr.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen anger i sitt yttrande att Röda Korset Center för torterade flyktingar och Smärtkliniken Capio St Görän har ett samarbetsprojekt sedan ett år tillbaka. Syftet med projektet är att integrera specialiserade psykiatriska behandlingsinsatser med den somatiska vården som ges till tortyrskadade med kroppslig smärta. Smärtkliniken Capio St Görän har ett uppdrag avseende smärtrehabilitering där bland annat ett

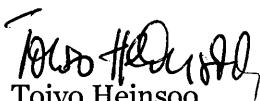
multiprofessionellt team har ett behandlingsprogram riktat till personer som överlevt tortyr.

Enligt yttrandet pågår det för närvarande en översyn av utbudet av specialiserad smärtvård och smärtrehabilitering. Dels för att få en samlad bild över nuvarande vårdutbud och dels för att få ett underlag till kommande beställningar. I denna översyn ingår smärtvård till personer som utsatts för tortyr. Under den pågående översynen kommer hälso- och sjukvårdsförvaltningen ta del av den modell som utvecklats i Danmark. För att ytterligare förbättra kunskapsläget gällande vård till tortyrskadade personer avser hälso- och sjukvårdsförvaltningen att också utreda förutsättningarna för att CeFam (Centrum för allmän medicin) ges i uppdrag att erbjuda utbildning till primärvården gällande vård av tortyrskadade.

Med hänvisning till det yttrande som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har lämnat anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljöutmaning 2016 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

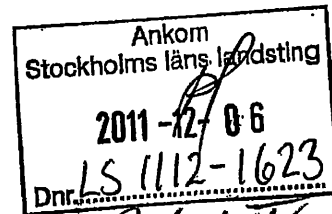

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Vänsterpartiet

Stockholms läns landsting
2011-12-06

Rote IV
2011:45

Motion av Birgitta Sevefjord (V) m.fl. om människor som utsatts för tortyr

Vänsterpartiet har lagt flera interpellationer om rehabilitering av människor som utsatts för tortyr (dec 2009, okt 2011). I svaren lyfts bland annat att psykiatriska problem ofta tar sig somatiska uttryck och att det därmed behövs även ett kompetent somatiskt omhändertagande. För närvarande finns en satsning på hälsokommunikatörer som kan fånga upp behov av hälso- och sjukvård och som ska ha kunskap om tortyrskador. Vad som däremot saknas är en somatisk rehabiliterande specialistkompetens.

Vänsterpartiet återkommer nu med en motion i samma ämne där vi särskilt lyfter den somatiska vården, som vi menar är viktig också därför att många som utsatts för tortyr har reella fysiska skador efter denna tortyr, som kan vara svåra för den vanliga primärvården att identifiera.

Till Stockholms län kommer många flyktingar från krigshärjade länder. Många, både kvinnor och män, har starka traumatiska upplevelser bakom sig. De kan också ha fysiska smärtor som vården många gånger inte ser orsaken till, dels för att det är svårt att tala om de upplevelser som orsakat skadorna och dels för att denna typ av fysiska skador är ovanliga i primärvården.

Det finns siffror som pekar på att ca en tredjedel av alla som får uppehållstillstånd har varit utsatta för tortyr. Över 90 procent av alla som torterats beskriver fysisk smärta som främsta symptom. Men i vården finns generellt ytterst lite kunskap om fysisk smärta som ett resultat av de metoder som används vid tortyr. Risk finns att symptomen misstolkas som ett uttryck för psykiatriska problem. Den psykiska smärtan och den somatiska skadan hänger naturligtvis ofta starkt ihop, men det är viktigt att se att den somatiska smärtan inte bara är betingad av ett psykiskt trauma utan ofta också av en tortyrmetod med ibland kroniska fysiska skador som följd.

I landstinget finns verksamheter som är inriktade på att möta människor som utsatts för tortyr men det är tveksamt om den traumavård vi har räcker för denna grupp. Dessutom är traumavården i Stockholm främst inriktad på psykiatrisk behandling. Vi kan jämföra med till exempel Köpenhamn, som har färre flyktingar men större kapacitet och volym för att ta emot flyktingar som har utsatts för tortyr än vi har i Stockholm. Där finns också mottagningar med integrerad psykiatrisk och somatisk behandling. Människor som utsatts för tortyr är även synligare i vården som helhet och i samhällsdebatten. I Sverige är tortyroffer märkligt osynliggjorda och därför i huvudsak hänvisade till den vanliga somatiska vården med låg eller ingen kunskap om somatiska skador som uppkommit av tortyr.

Vi tycker att det finns anledning att se över hur människor som utsatts för tortyr tas emot även ur ett somatiskt perspektiv inom vården i Stockholms län och granska om det finns lärdomar att hämta i Danmark.

Vänsterpartiet föreslår Landstingsfullmäktige besluta

1. Att göra en översyn av kunskapsläget inom den somatiska vården om människor som utsatts för tortyr.
2. Att utreda förutsättningarna för att utveckla en integrerad somatisk och psykiatrisk vård – liknande den i Köpenhamn.

Birgitta Sevefjord (V)

Sverre Launy (V)

Bekir Uzunel (V)

Laila Leymann (V)

PROTOKOLLSUTDRAG

6/2012

SAMMANTRÄDESDAG
2012-05-22

§ 8

Ankom Stockholms läns landsting 2012 -05- 25 Dnr. LS 1112-1623

Rotel IV

Justerat Filippa Reinfeldt (M)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2012-05-22

**§ 8 Yttrande över motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)
om människor som utsatts för tortyr**
HSN 1112-1539

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2012-04-18

Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)

Protokollsutdrag, Programberedning för folkhälsa och psykiatri, 2012-05-21

Yrkanden

1 Ordförandens (M) förslag för M-, FP-, KD- och C-ledamöterna om bifall till förvaltningens förslag.

2 Håkan Jörneheds (V) förslag, med bifall av Helene Öberg (MP), om bifall till motionen.

Propositionsordning

Inför beslut ställer ordföranden proposition på yrkandena. Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar** i enlighet med ordförandens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar**

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

SAMMANTRÄDESDAG
2012-05-22

6/2012
§ 8

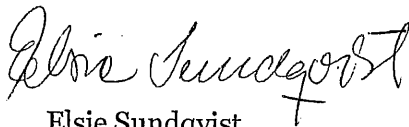
Reservation

MP- och V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt egna förslag.

Vid protokollet

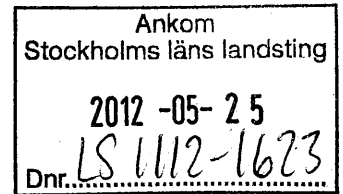
Linnea Pettersson

Rätt utdraget intygas

Elsie Sundqvist

Expedieras till:
Landstingsstyrelsen
V-kansliet
Akten

Handläggare:
Gertrud Wahlund

Protokoll IV

Yttrande över motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2012-04-18
Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedning för folkhälsa och psykiatri.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Birgitta Sevefjord (V) m.fl. föreslår i sin motion att det ska göras en översyn av kunskapsläget inom den somatiska vården om människor som utsatts för tortyr samt av förutsättningarna för att utveckla en integrerad somatisk och psykiatrisk vård.

Det finns en samsjuklighet mellan smärta och psykisk ohälsa, vilket ställer krav på att de specialiserade psykiatriska verksamheterna för personer som utsatts för tortyr har en väl utvecklad samverkan med den specialiserade smärtvården.

Stockholms läns landsting har avtal med två vårdgivare som ger specialiserad psykiatrisk vård till personer som utsatts för tortyr och/eller svåra krigstrauman. Dessa är Kris- och Traumacentrum Sverige AB och

Röda Korsets Center för torterade flyktingar. I uppdraget för nämnda vårdgivare ingår krav på samverkan genom kunskapsförmedling, utbildning, handledning och konsultationer till framförallt allmänpsykiatri och primärvården. Vidare anges i uppdraget att man ska uppjobba kontakter med läkare med specialistkompetens i allmän medicin, gynekologi, ortopedi, neurologi och hudsjukdomar.

Röda Korsets Center och Smärtkliniken Capio St Görans har sedan ett par år ett samarbetsprojekt. Syftet med projektet är att integrera specialiserade psykiatriska behandlingsinsatser med den somatiska vården som ges till tortyrskadade med kroppslig smärta. Vidare har Smärtkliniken Capio St Görans sedan två år ett uppdrag avseende smärtrehabilitering där bl.a. ett multiprofessionellt team har ett behandlingsprogram riktat till personer som överlevt tortyr. Vid verksamheten arbetar specialister inom smärtlindring(algologi), anestesi, rehabiliteringsmedicin, allmän medicin, psykiatri, reumatologi, ortopedi och neurologi.

Således finns i dag ett utbud av vård- och konsultationsverksamhet inom det specialiserade psykiatriska vårdområdet för tortyrskadade där även samarbete med olika somatiska specialister ingår.

På förvaltningen pågår för närvarande en översyn av utbudet av specialiserad smärtvård/smärtrehabilitering i länet dels för att få en samlad bild över nuvarande vårdutbud och dels för att få ett underlag till kommande beställningar. I denna översyn ingår smärtvård till personer som utsatts för tortyr.

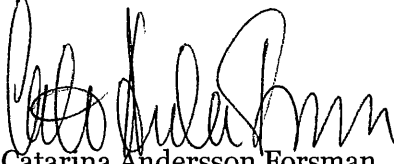
I motionen föreslås att förutsättningarna för att utveckla en integrerad somatisk och psykiatrisk vård liknande den modell som utvecklats i Köpenhamn utreds. Under den pågående översynen kommer förvaltningen att ta del av erfarenheterna från denna modell.

VISS är en SLL-webbplats med cirka 200 aktuella handläggningsprogram, telefonkonsultnummer och länkar till regionala och nationella vårdprogram. VISS fungerar som ett stöd vid beslut angående vårdinsatser. Som en del i översynen kommer förvaltningen att utreda förutsättningarna att inkludera kunskap om smärta på grund av tortyrskador i smärt-riktlinjerna. För att ytterligare förbättra kunskapsläget gällande vård till

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-04-18

HSN 1112-1539

tortyrskadade personer avser förvaltningen också att utreda förutsättningarna för att CeFam (Centrum för allmän medicin) ges i uppdrag att erbjuda utbildning till primärvården gällande vård av tortyrskadade.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Olle Olofsson
Avdelningschef